

MOLIYAVIY SAVODXONLIKNI OSHIRISHDA GERMANIYA MODELII

Yusupova Dilnavoz

Qashqadaryo viloyati Koson tumani 2-son kasb-hunar maktabi uslubchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10054047>

Annotatsiya: Germaniya, moliyaviy savodxonlikni oshirishga yo'l qo'ygan bir nechta usullarni o'z ichiga olgan bir mamlakat hisoblanadi. Bu maqolada Germaniyaning moliyaviy savodxonlikni oshirish maqsadida foydalanadigan usullari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Savodxonlik, sotsial, transparensiya, litsenziyalash, ekvivalentlik, Korporativ solishtirish.

Moliyaviy savodxonlikni oshirishda Germaniya modeli, bir nechta asosiy tamoyillarga asoslangan kompleks moliyaviy tizimdan iboratdir. Bu modelda, quyidagi asosiy qoidalar va usullar amalga oshiriladi:

1. Moliyaviy belgilash: Germaniya, yuqori darajada belgilashni amalga oshirgan mamlakatlardan biridir. Shaxslar va korporativ tashkilotlar uchun daromad solishtirishlari, mulkchilik solishtirishlari, to'lov solishtirishlari, boshqalar kabi belgi turlari mavjuddir. Bu belgi darajalari, moliyaviy resurslarni mobilizatsiya qilish va umumiy jamg'armadagi sotsial-moliyaviy dasturlar uchun mablag'larni to'plab olishga imkon beradi.
2. Sotsial xavfsizlik tizimi: Germaniya, katta miqdordagi sotsial xavfsizlik tizimiga ega bo'lib, pensionlar, sog'lomlik xavfsizligi, ishsizlikga qarshi himoya tizimi va boshqalar kabi ko'p qatlamli sotsial xizmatlarni ta'minlaydi. Bu tizimlar, xalqaro xavfsizlikni ta'minlash, ko'p o'rinli daromad yaratish va insonlarga moliyaviy himoya ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan.
3. Tariflar va litsenziyalash: Germaniya, korporativ tashkilotlar va boshqalar uchun tariflar va litsenziyalash usullarini qo'llab-quvvatlaydi. Bu usul orqali, korporativ tashkilotlar moliyaviy tartibga rioya qilish, moliyaviy yangilanishlardan foydalanish, moliyaviy ta'limotlarni amalga oshirish kabi jarayonlarda belgilangan tariflar va litsenziyalash shartlariga rioya qilishlari talab qilinadi.
4. Moliyaviy transparensiya: Germaniya, moliyaviy transparensiyaga katta e'tibor beradi. Moliya hisobotlarining ochiqlik va ishonchli bo'lishi, moliyaviy ma'lumotlarni jamiyat bilan ulashish, moliyaviy dinamika va amalga oshirilgan moliyaviy sohalarni moliyaviy organlar va institutlar tomonidan ommaga ochiq tarzda taqdim etish muhimdir. Bu transparensiya, moliyaviy jarayonlarning nazorat qilinishini va moliyaviy siyosatning ommaviy qabul qilinishini ta'minlaydi.

Germaniya modeli, moliyaviy savodxonlikni oshirishda uning keng qo'llaniladigan tamoyillarini, tizimlarini va usullarini o'z ichiga olgan bir qator moliyaviy qonunlar va siyosatlar jamiyatiga asoslangan. Bu model, moliyaviy iste'molchilar, davlat va jamiyat ikki tomonini hamda moliyaviy xavfsizlik, sotsial himoya va daromad o'sishi kabi maqsadlarni muvaffaqiyatli birlashtirishga qaratilgan.

Germaniya modeli moliyaviy savodxonlikni oshirishda boshqa mamlakatlarga nisbatan bir nechta foydalar bilan ajralib turadi. Quyidagi foydalar katta ahamiyatga ega:

1. Yuqori darajadagi sotsial xavfsizlik: Germaniya modeli, katta miqdordagi sotsial xavfsizlik tizimiga ega bo'lib, insonlarni ishsizlik, kasallik yoki pension muddati kabi holatlarda himoya qiladi. Bu tizimlar, o'zaro o'zaroq xavfsizlikni ta'minlash, insonlarga moliyaviy himoya berish va ko'p o'rinli daromad yaratish imkoniyatlarini ta'minlaydi. Bu esa insonlarning ijobiy hayot ko'rsatishiga yordam beradi va jamiyatning umumiy xavfsizligini oshiradi.

2. Moliyaviy taqsimlanishning adolatsizligini to'g'irlash: Germaniya modeli, moliyaviy taqsimlanishning adolatsizligi va taqsimlanishning kengayishi muammoiga qarshi qo'shimcha himoya ta'minlaydi. Bu model, moliyaviy solishtirishlar va tariflar orqali moliyaviy resurslarni shaxslar va korporativ tashkilotlar orasida adolatsiz tarzda taqsimlanishining oldini olishga harakat qiladi. Bu esa iqtisodiy barqarorlikni oshiradi va ekvivalentlik va insoniylik prinsiplarini ta'minlayadi.

3. Moliyaviy transparensiya va demokratiya: Germaniya modeli, moliyaviy transparensiya va demokratik tamoyillarga katta e'tibor beradi. Moliya hisobotlarining ochiqlik va ishonchli bo'lishi, moliyaviy ma'lumotlarni jamiyat bilan ulashish, moliyaviy organlar va institutlar tomonidan ommaga ochiq tarzda nazorat qilinishi muhimdir. Bu demokratik tamoyillar va transparensiya, moliyaviy qarorlar va siyosatning ommaviy qabul qilinishini ta'minlaydi va jamiyatning ishtirokini oshiradi.

4. Korporativ solishtirish va moliyaviy ta'limot: Germaniya modeli, korporativ tashkilotlarni moliyaviy solishtirishga majbur qiladi va moliyaviy ta'limotlarni amalga oshirishga azim tasir etadi. Bu esa moliyaviy to'lov solishtirishlarini oshirish, vergi qonunlarini muvaffaqiyatli bajarish va moliyaviy tartibni saqlash uchun talab qilinadigan professional kadrlarni tayyorlash imkonini beradi.

Bunday foydalar bilan, Germaniya modeli moliyaviy savodxonlikni oshirishda boshqa mamlakatlarga nisbatan keng qo'llaniladi va moliyaviy barqarorlik, sotsial xavfsizlik, demokratiya va moliyaviy transparensiya muhitini yaratishga imkon beradi.

Germaniya modeli moliyaviy savodxonlikni oshirishda boshqa mamlakatlarga nisbatan muammolar paydo bo'lishi mumkin. Bu muammolar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Moliyaviy savodxonlikning investitsiyalar va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri: Germaniya modeli yuqori darajadagi vergilashni o'z ichiga olganligi bilan bilinadi. Bu esa korporativ tashkilotlar va shaxslar uchun yuqori darajadagi vergi yukunini o'z ichiga oladi. Bunda investitsiyalar va iqtisodiy rivojlanishga ta'sir etadigan korxonalar tashkillashtirish, yangi ish o'rinlari yaratish va innovatsiyalarni rag'batlantirish muammolari paydo bo'ladi.

2. Byurokratiyaning ko'p bo'lishi va moliyaviy tizimning kompleksligi: Germaniya moliyaviy tizimi ko'p bosqichlarda tartibga solinadi va bu esa byurokratiyaning ko'p bo'lishiga olib keladi. Moliyaviy qarorlar, to'lov solishtirishlari va litsenziyalash jarayonlari katta va qiyinchilikli bo'lishi mumkin. Bu esa moliyaviy jarayonlarni tezlashtirish va iqtisodiy faoliyatga yo'l qo'yishni qiyinchilashtirishi mumkin.

3. Moliyaviy taqsimlanishning tarqalishi: Germaniya modelida moliyaviy taqsimlanishning adolatsizligi va moliyaviy farqning kengayishi muammo bo'lishi mumkin. Yuqori darajadagi vergilash va sotsial xavfsizlik tizimi, moliyaviy resurslarni katta miqdorda jama qiladi va ulardan foydalanishni ta'minlaydi. Bu esa moliyaviy farqning kengayishi va daromad solishtirishlari bilan bog'liq muammoni yaratishi mumkin.

4. Korporativ solishtirish va ishsizlik darajasi: Germaniya modelida korporativ solishtirishning yuqori darajada amalga oshirilishi, korporativ tashkilotlarning moliyaviy to'lov solishtirishlarini oshirishi mumkin. Bu esa korxonalar uchun qo'shimcha moliyaviy yukni olib keladi va ishsizlik darajasini oshirish muammoiga olib kelishi mumkin.

Xulosa: Bunday muammolar bilan birga, Germaniya modeli moliyaviy savodxonlikni oshirishda boshqa mamlakatlarga nisbatan muammolar paydo bo'lishi mumkin. Bu muammolar moliyaviy siyosat va tizimlarda reformalar olib borishni talab qilishi mumkin,

shuningdek, investitsiyalar va innovatsiyalarni rag'batlantirish, byurokratiyaning osonlashtirilishi va moliyaviy taqsimlanishning adolatsizligini o'g'irlash hamda ishsizlik darajasini pastga olib tashlashga intilishni talab qiladi.

References:

1. «The German Economy: Beyond the Social Market» - David Audretsch, Erik Lehmann, Michael Schwartz (2017)
2. «The German Economy: A Miracle That Came True» - Hermann Simon (2018)
3. «The Political Economy of Germany in the Twentieth Century: From the Managed Economy to the Social Market Economy» - Theo Balderston (2015)
4. «The German Economy: Beyond the Social Market» - Wolfgang Streeck (2019)
5. «The Political Economy of Germany, 1918-1945: The Fall of the Weimar Republic and the Rise of the Third Reich» - Anthony L. McMullen (2018)

